

AL. 5341. 45. 0026

Ι Ο Ν Ι Ο Ν

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΕΠΤΑΝΗΣΙΑΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΠ' ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Εἶναι δοθὲν νὰ προσθέσῃ καὶ τὸ «Ἴόνιον» τὴν διαμαρτυρίαν του διὰ τὴν ὑπὸ τῶν Γάλλων παραβίαν τῆς οὐδετερότητος τῆς Κερκύρας. Δὲν θὰ προέλθῃ εἰς παραλληλισμοὺς πολιτικοὺς καὶ δὲν θὰ ἐπιδοθῇ εἰς πολιτικὰς κρίσεις ξένας τελείως πρὸς τὸν προορισμὸν αὐτοῦ.

Ἀλλὰ μία διαμαρτυρία ἀπὸ τῶν σιγηλῶν του θεωρεῖται ἀπαραίτητος διὰ νὰ καταδειχθῇ ἡ Κερκυραϊκὴ ἐνότης εἰς τὴν ἀντίληψιν τῆς παρανόμου πράξεως, διὰ τῆς ὁποίας τὸ κατ' ἐξοχὴν φιλελεύθερον τῶν Κρατῶν παρεβίασε διεθνεῖς συνθήκας καὶ ἐπιδροπάτησε κοινὰς ὑποχρεώσεις τὰς ὁποίας ἐκύρωσε διὰ τῆς ὑπογραφῆς του.

Ἐάντις ἀνατρέξωμεν λοιπὸν εἰς τὸ παρελθὸν διὰ νὰ ἴδωμεν πόσας πολιτικὰς μεταβολὰς ὑπέστη ἡ Κέρκυρα. Παρατρέχομεν τὴν Ὀμηρικὴν ἐποχὴν καὶ φθάνομεν εἰς τὴν ἱστορικὴν τριαύτην (734 π. Χ.) ὅτε οἱ Κορινθιοὶ ἐγίναν κύριοι τῆς Κερκύρας, διὰ τοῦ Ἀρχία τὸν ὁποῖον ἐστειλαν εἰς τὰς Συρακούσας καὶ ὁ ὁποῖος ἀνέθεσεν εἰς τὸν Χερσικράτην, κατὰ τὸν Στράβωνα, νὰ καταλάβῃ τὴν Κέρκυραν.

Ἐπὶ τῆς παραδόσεως κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Ἀρχίας καὶ ὁ Χερσικράτης ἐγκατέλειψαν τὴν Κόρινθον, ἔνεκα μιᾶς φόνου τοῦ ὁποίου ἐθεωρήθησαν ἔνοχοι, ἀμφισβητεῖται ὅμως ἡ παράδοσις αὕτη, κατὰ τὸν κ. Ἰδρωμένον, παρὰ τοῦ Raoul-Rochette ὅστις εἰς τὸ σύγγραμμά του περὶ Ἑλληνικῶν Ἀποικιῶν ὑποστηρίζει ὅτι ἡ ἀποίκησις τῆς Κερκύρας ὀφείλεται οὐχὶ εἰς τὴν πρωτοβουλίαν τῶν δύο τούτων Κορινθίων στρατηγῶν, ἀλλ' εἰς τὴν συναίνεσιν τῆς μητροπόλεως Κόρινθου.

Κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, μετὰ πολλὰς περιπέτειας καὶ ἀφοῦ περιήλθον εἰς ἐπανειλημμένας κρίσεις μετὰ τῶν Κορινθίων καὶ μετὰ ἐμφυλίους ἐσωτερικοὺς σπαραγμοὺς, οἵτινες παρέμειναν ὡς ἀποτρόπαιοι εἰκὼν ἐν τῇ Κερκυραϊκῇ ἱστορίᾳ, οἱ Κερκυραῖοι, συναίσθανόντες τὴν ἀνάγκην τῆς εὐρηκείας τῶν, ἀπετάθησαν εἰς τὸ ἐν Δοδάγῃ Μαντεῖον τοῦ Νατοῦ Διὸς καὶ τῆς Διώνης, ἐρωτῶντες εἰς ποῖον Θεῶν ἢ τῶν ἡρώων ἐπάρετο νὰ θύσωσι διὰ ν' ἀπολαύσωσι τῶν ἀγαθῶν τῆς ὁμοιοῦς. Τότε (413 π. Χ.) συνεμά-

χησαν μετὰ τῶν Ἀθηναίων εἰς τὴν δευτέραν κατὰ τῆς Σικελίας ἐστρατείαν, λήξαντος δὲ τοῦ Πελοποννησιακοῦ Πολέμου (405 π. Χ.) καὶ ὀλίγα μετὰ τοῦτον ἔτη, προσεχώρησε καὶ ἡ Κέρκυρα εἰς τὴν συσταθεῖσαν τότε παρὰ τῶν Ἀθηναίων Ὀμοσπονδίαν τῶν ναυτικῶν πόλεων τῆς Ἑλλάδος, (376 π. Χ.) μέχρις ὅτου ἡ Σπάρτη, κατὰ τῆς ὁποίας κυρίως ἐστρέφετο ἡ ὁμοσπονδία αὕτη, ἐστειλε κατὰ τῆς Κερκύρας τὸν Μνάσιππον μετὰ 60 πλοίων καὶ 1500 ἀνδρῶν, ἵνα καθυποτάξῃ τὴν Νῆσον (373 π. Χ.)

Ὁ Μνάσιππος λαφυραγωγῆσας τὴν γῆν ἐγένετο κύριος τῆς Κερκύρας, ἀλλ' οἱ πολιτοκροῦμενοι Κερκυραῖοι κατάρθωσαν διὰ γενναίων ἐφόδων νὰ τρέψωσιν εἰς φυγὴν τοὺς Σπαρτιατὰς καὶ νὰ φωνεύσωσι τὸν Μνάσιππον.

Ὅταν (338 π. Χ.) προσετέθη ἡ Μακεδονία εἰς τὰς ἀγωνιζομένας περὶ ἡγεμονίας ἑλληνικῆς πολιτείας, ὁ Δημοσθένης ἐξάψας τὸ μῖσος τῶν Ἀθηναίων, ἵνα μὴ ὑποδουλωθῶσιν οὗτοι, κατὰ τοῦ Φιλίππου, κατάρθωσε νὰ προσεταιρισθῇ ὡς συμμάχους, ἐκτὸς ἄλλων ἑλληνικῶν πόλεων καὶ τοὺς Κερκυραίους, ἰσχυροὺς ἀκόμη, ὡς διαθέτονας ναυτικῶν ἐξ 90 τριήρων.

Καὶ ἐλέχθη μὲν τότε, ὅτι, μετὰ τὸν θρίαμβον τῶν Μακεδόνων, ὁ Φίλιππος, ἀνακηρυχθεὶς αὐτοκράτωρ τῆς Ἑλλάδος, ἐξέτεινε τὸ κράτος αὐτοῦ καὶ μέχρι τῆς Κερκύρας, ἀλλὰ τοῦτο ἱστορικῶς ἐλέγχεται ἀνακριβὲς, ὅπ' οὐδενὸς βεβαιούμενον.

Ἡ Κέρκυρα ἔκτοτε διετέλεσεν αὐτόνομος μέχρι τοῦ 303 π. Χ. ὅτε ὁ Λακεδαιμόνιος στρατηγὸς Κλεώννυμος, ἐπιστρέφων ἐξ Ἰταλίας, ὅπου εἶχε σταλῆ ἐκ Σπάρτης, πρὸς βοήθειαν τῶν Ταραντίνων ἀποίκων, οἱ ὁποῖοι ἐμάχοντο κατὰ τῶν Ρωμαίων, κατέλαβε τὴν Κέρκυραν.

Δύο ἔτη μετὰ ταῦτα (301 π. Χ.) ὁ τύραννος τῆς Σικελίας Ἀγαθοκλῆς ἐγένετο κύριος τῆς Κερκύρας.

Κατὰ τὸ 229 π. Χ. Ἴλλυριοὶ πειροσάται ἐπέδραμον κατὰ τῆς Κερκύρας, οἱ δὲ Κερκυραῖοι, παρ' ὅλην τὴν παρασχεθεῖσαν εἰς αὐτοὺς βοήθειαν παρὰ τῶν Ἀχαιῶν καὶ τῶν Αἰτωλῶν, ὑπεχρεώθησαν νὰ συνθηκολογήσωσιν μετὰ τῶν ἰλλυρικῶν καὶ ἐδέχθησαν ἀρχοντα αὐτῶν Δημή-

τριον τὸν Φάριον.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης μέχρι τοῦ 337 μ. Χ. ἡ Κέρκυρα διετέλεσεν ὑπὸ τὴν Ῥωμαϊκὴν κυριαρχίαν. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἀκριβῶς ταύτην ἐμφανίζονται ἐν Κερκύρα οἱ δύο πρῶτοι ἀπόστολοι τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὁ Ἰάσων, Ἐπίσκοπος Ταρσοῦ καὶ ὁ Σωσίπατρος, Ἐπίσκοπος Ἰονίου, σύγχρονοι ἀμφότεροι τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.

Οἱ διωγμοὶ τοῦ Νέρωνος καὶ τοῦ Διοκλητιανοῦ δὲν ἴσχυσαν νὰ καταβάλωσι τὴν θρησκείαν τῆς Ἀληθείας, ἣτις ἐθριάμβευσε κυρίως ἐπὶ τῶν ἡμερῶν Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου. Τότε συνεκλήθη καὶ ἡ πρώτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἐν ἣ παρέστησαν καὶ ὁ ἐπίσκοπος Κερκυραίων Ἀπαλλόδοτος καὶ ὁ Τριμνθοῦντος Σπυρίδων.

Ἡ Κέρκυρα βραδύτερον ὑπέστη ὅλας τὰς περιπετείας τῆς ἐπιδρομῆς, ἀπὸ τοῦ 4ου μέχρι τοῦ 8ου αἰῶνος, Οὐννων, Βανδάλων, Γότθων καὶ Ἀράβων. Οἱ Βάνδαλοι (455 μ. Χ.) ἐλεηλάτησαν τὴν Κέρκυραν. Οἱ Γότθοι (562 μ. Χ.) ἐμμήθησαν τοὺς πρῶτους.

Ἀπὸ τοῦ 733 μέχρι τοῦ 1204 μ. Χ. ἡ Κέρκυρα ἀποσπασθεῖσα ἐκκλησιαστικῶς μετὰ τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος ὑπὸ Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου ἀπὸ τῆς κυριαρχίας τοῦ Πάπα, ὑπήχθη εἰς τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως.

Κατὰ τὴν 3ην δεκαετηρίδα τοῦ 10ου αἰῶνος Σλαῖοι πειραταὶ παρεσκευάζον ἐπιθεσὶν κατὰ τῆς Κερκύρας, ἀλλ' οἱ Κερκυραῖοι κατετρόπωσαν αὐτοὺς (933 μ. χ.) καὶ ἀπέτρεψαν τὸν Σλαυικὸν ζυγόν.

Τὸ 1032 μ. χ. ἡ Κέρκυρα ἐπυρπολήθη παρὰ τῶν Σαρακηνῶν τῆς Ἀφρικῆς. Τὸ 1080 ὁ Ροβέρτος Γυϊσκάρδος Νορμανδὸς, ἡγεμὼν τῆς Κάτω Ἰταλίας, κατέλαβε τὴν πόλιν. Ἀλλ' ὁ τότε αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου Ἀλέξιος, ζητήσας βοήθειαν παρὰ τῶν συμμάχων του Ἑνετῶν, ἀνέκτησε (1085 μ. χ.) τὴν Κέρκυραν.

Ἀλλὰ κατὰ τὸ 1147 ὁ διάδοχος τοῦ Ροβέρτου Ρογήρος, Βασιλεὺς τῆς Σικελίας ἐκυρίευσεν καὶ πάλιν τὴν Κέρκυραν.

Τὸ 1199 μ. χ. ὁ Γενουήσιος πειρατὴς Λέων ὁ Βετρανὸς κατέλαβε τὴν Κέρκυραν, ἀλλὰ κατὰ τὸ 1203 ἡ Κέρκυρα κατελήφθη πάλιν ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος οἱ Σταυροφόροι τῆς 4ης Σταυροφορίας προσορμίζονται μὲ τὸν στόλον των εἰς τὸν λιμένα τῆς Κερκύρας. Οἱ Σταυροφόροι ἀπελθόντες ἐκ Κερκύρας ἐνεφανίσθησαν πρὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀνεκήρυξαν βασιλεῖα Ἀλέξιον τὸν 4ον, ἀλλ' ἐνεκα στάσεων καὶ τοῦ φόβου τοῦ Ἀλεξίου, ὁ Δοῦξ τῆς Ἑνετίας συνεφώνησε μετὰ τῶν ἀρχηγῶν τῶν Σταυροφόρων διὰ τὴν κατάλυσιν καὶ διανομὴν τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους.

Ἡ Κέρκυρα μετὰ τῶν λοιπῶν Ἰονίων νήσων περιήλθε τότε εἰς τὴν κατοχὴν τῶν Ἑνετῶν.

Κατὰ τὸ 1214 ἡ Κέρκυρα ἀποσπάζεται τῆς κυριαρχίας τῶν ξένων ἡγεμόνων καὶ προσήλθεν εἰς τὸν ὁμόδοξον δεσποτῆν τῆς Ἠπείρου.

Ὁ ἐξ Ἀγγέλων Μιχαὴλ ὁ Δοῦκας συνιστᾷ τότε τὸ ὀνομασθὲν Δεσποτῆτον τῆς Ἠπείρου τὸ ὁποῖον

περιελάμβανε τὴν Ἠπείρον, τὴν Ἀκαρνανίαν, τὴν Αἰτωλίαν καὶ μέρος τῆς Θεσσαλίας. Εἰς τὸ Κράτος τοῦτο ὑπήχθη καὶ ἡ Κέρκυρα.

Τὸν Μιχαὴλ διεδέχθησαν ὁ Θεόδωρος (1214-1230) ὁ Μανουὴλ (1230-1236) καὶ ὁ Μιχαὴλ Β' (1236-1266). Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ τελευταίου τούτου, ὁ ἀρχηγὸς τῶν Κερκυραίων στρατιωτῶν Γαργέσιο Ἀλαμάνος, Γερμανὸς τὴν καταγωγὴν, παρέδωκε τὴν νῆσον εἰς Κάρολον τὸν Ἀνδριανόν.

Ἀπὸ τοῦ 1267 μέχρι τοῦ 1386 ἡ Κέρκυρα διετέλεσεν ὑπὸ τοὺς Ἀνδριανούς.

Κατὰ τὸ τελευταῖον τοῦτο ἔτος ἐνῶ τὸ Βυζαντινὸν Κράτος παρεῖχε τὰ πρῶτα συμπτώματα τῆς τελικῆς αὐτοῦ καταστροφῆς καὶ ἀποσυνθέσεως καὶ ἐνῶ ὁ Τουρκικὸς χείμαρρος ἠπειλεῖ τὴν κατὰ κτησὴν ὄλων τῶν Ἑλληνικῶν τμημάτων, οἱ Κερκυραῖοι διὰ ν' ἀποφύγωσι τὴν Τουρκικὴν κατὰ κτησιν, ὑψωσάν κατὰ τὴν 28ην Μαΐου 1386 τὴν σημαίαν τοῦ Ἁγίου Μάρκου καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν πρὸς τὸν Δοῦκα τῆς Ἑνετίας Ἀντώνιον Βενιέρον ἵνα ὁμολογήσῃ πρὸς αὐτὸν πιστὴν καὶ ἀφοσίωσιν. Τὴν 9ην Ἰουλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους οἱ Ἑνετοὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν.

Καὶ τότε ἀκόμη ἐξηκολούθησαν αἱ κατὰ τῆς Κερκύρας ἐπιδρομαί. Τὸ 1403 πρῶτοι ἐπετέθησαν ἀποτυγχόντες οἱ Γενουήσιοι. Τὸ 1431 οἱ Τοῦρκοι ὑπὸ τὸν Ἀλήμπεην ἀποκρουσθέντες καὶ οὗτοι. Τὸ 1432 ἐπανέρχονται οἱ Γενουήσιοι ἀποκρουσθέντες ὁμῶς καὶ τὴν φορὰν ταύτην.

Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως οἱ Κερκυραῖοι συνηγωνίσθησαν μετὰ τῶν Ἑνετῶν κατὰ τῶν Τούρκων. Τὸ 1454 ἀνέκτησαν τὴν Πάργαν καὶ τὸ Βουθρωτόν. Τὸ 1462 χίλιοι Κερκυραῖοι ἠγωνίσθησαν ἐν τῷ Ἰσθμῷ καὶ 500 ὑπὸ τὰς Πάτρας. Τὸ 1475 ἄλλοι τρισχίλιοι Κερκυραῖοι ἀγωνίζονται ἐν Πάργα, Βουθρωτῷ, Σοποτῷ καὶ Ραστῖα. Τὸ δὲ 1571 μετέχουν τῆς ἐν Ναυπάκτω ναυμαχίας διὰ 500 ἀνδρῶν καὶ διὰ 4 πλοίων. Συνεπολέμησαν προσέτι ἐν Μεθώνῃ, Λευκάδι Κεφαλληνία καὶ Κρήτῃ, δις δὲ διεκινδύνευσεν ἡ αὐθυπαρξία τῆς Κερκύρας ἐν ἔτει 1537 καὶ 1716.

Ἐπὶ 400 περίπου ἔτη οἱ Ἑνετοὶ παρέμειναν κύριοι τῆς Κερκύρας. Ὅταν δὲ οἱ δημοκρατικοὶ Γάλλοι ἐφθασαν πρὸ τῆς Ἑνετίας, ὁ Βοναπάρτης ἔστειλεν εἰς Κέρκυραν τὸν στρατηγὸν Γεντιλὸν (Gentili) μετὰ στρατοῦ καὶ στόλου ἵνα καταλάβῃ τὴν Κέρκυραν.

Τοὺς Γάλλους τότε ὑπεδέχθησαν οἱ Κερκυραῖοι μετ' ἐνθουσιασμοῦ. Ὁ Μέγας Πρωτοπαππᾶς προσέφερε τῷ στρατηγῷ τὴν Ὀδύσειαν τοῦ Ὀμήρου, πολλαπλαῖ δὲ ἄλλαι ἐνδείξεις τιμῆς καὶ ἀγάπης ἐπεδαφιλεύθησαν εἰς τὸν Γαλλικὸν στρατόν. Ἡ συνθήκη τοῦ Καμποφορμίου τῆς 5ης Ἰουλίου 1797 εἶθετε ὑπὸ τὴν πλήρη κυριαρχίαν τῆς Γαλλίας ὅλας τὰς Ἰονίας νήσους καὶ τὰς ἐν Ἠπείρῳ Ἑνετικὰς κτήσεις. Ὁ Εὐγένιος Βωαρναῖ ἐπασπιστὴς τοῦ Βοναπάρτου ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς Κερκυραῖους τὴν ἐνωσιν τῶν Ἰονίων νήσων μετὰ

της Γαλλικής Δημοκρατίας. Και τότε ανεπερώθη εις την ψυχήν των Κερκυραίων η έλπις της απελευθερώσεως ολοκληρώου του 'Ελληνικού Έθνους και ο Κοραΐς αφιέρωνε τους «Χαρακτήρας του Θεοφράστου» «πρός τους ελευθέρους Έλληνας του 'Ιονίου πελάγους». Συνέστη τότε εν Κερκύρα η πρώτη 'Ελληνική τυπογραφία, ονομασθείσα τυπογραφία του Γείου και εκεί το πρώτον έντυπώθη ο Θούριος του Ρήγα. Μία προσταγή μεγάλη».

Από του 1799 η 'Αγγλία, η Ρωσία και η Τουρκία απέπεμψαν τους Γάλλους εκ των 'Ιονίων νήσων. Ο ναύαρχος Ούζακωφ κατέλαβε τας 'Ιονίους νήσους πλην της Κερκύρας. Η Κέρκυρα, μετά πείσμονα αντίστασιν, κατελήφθη μετά 4 περιπου μηνάς.

Την 21ην Μαρτίου 1800 συνωμολογήθη η μεταξύ Ρωσίας και Τουρκίας συνθήκη, δυνάμει της οποίας οι 'Ιόνιοι νήσοι απέτέλεσαν την «Επτανήσον Πολιτείαν» έχουσαι ιδίαν σημαίαν και αντιπροσωπευομένην εν Κωνσταντινουπόλει δι' ιδίου προξένου. Η σημαία της 'Επτανήσου Πολιτείας έχουσα εκ κυανῶ πεδίου τὸν Λέοντα τοῦ Εθαγγελιστοῦ Μάρκου ἀνέχοντα διὰ τοῦ δεξιῦ αὐτοῦ ποδὸς τὸ Εθαγγέλιον ἐπὶ δέσμης ἐπὶ λογχῶν, ἀνωπώθη ἐπὶ τοῦ Κερκυραϊκοῦ Φρουρίου τὴν 14ην 'Ιανουαρίου 1801.

Η συνθήκη τοῦ Τιλοῦ τῆς 8 'Ιουλίου 1807 ἔδωκε καὶ πάλιν τὴν 'Επτανήσον μεταξὺ τῶν κήσεων τῶν αὐτοκρατορικῶν Γάλλων.

Τὸ πρῶτον ἐλεύθερον 'Ελληνικὸν κράτος κατελύετο καὶ πάλιν μετὰ βραχὺν βίον. Ο Γαλλικὸς στρατὸς τοῦ στρατηγοῦ Βερδιέ κατελάμβανε τὴν Κέρκυραν τὴν 7ην Αὐγούστου 1807.

Ο Ναπολεὼν ἔβλεπε τὴν ἰσχὴν αὐτοῦ συντριβομένην, οἱ σύμμαχοι εἰσέηχοντο εἰς Παρισίους καὶ ἡ μεταξὺ Γαλλίας, 'Αγγλίας, Ρωσίας καὶ Πρωσίας συνωμολογηθεῖσα τότε συνθήκη τῆς 30ῆς Μαΐου 1814 ἔδωκε τὰς 'Ιονίους νήσους ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς 'Αγγλίας. Κατὰ τὴν 26 'Ιουνίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ὁ 'Αγγλος στρατηγὸς Κάμπελ κατέλαβε τὴν Κέρκυραν καὶ οἱ Γάλλοι ἀπήχοντο τελειωτικῶς ἐξ αὐτῆς.

Κατὰ τὸ βραχὺ διάστημα τῆς ἐπταετοῦς αὐτῶν ἐν Κερκύρα διαμονῆς οἱ Γάλλοι κατέστησαν εὐεργετικοί. Ἐνεθάρρουν καὶ ἐνεψύχωσαν τὰ ἑλληνικὰ γράμματα, συνέστησαν τὴν 'Ιονικὴν ἑταιρείαν, ἐσεβάσθησαν τὴν ἐγχώριον νομοθεσίαν, ἐπεχείρησαν, ὅπως διηγεῖται ὁ κ. 'Ιδρωμένος εἰς τὸ σύγγραμμα αὐτοῦ, τὴν ρυμοτομίαν τῆς πόλεως καὶ ἐβελτίωσαν τὴν καλλιέργειαν τῶν διαφόρων προϊόντων.

Σταματῶμεν ἐδῶ. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ μνημονεύσωμεν τῆς 'Αγγλικῆς κατοχῆς καὶ τῶν ἀγῶνων πρὸς ἀπελευθέρωσιν τοῦ Παγανησιακοῦ λαοῦ. Ἡ ἱστορία εἶναι ἄλλως τε πρόσφατος καὶ δὲν ἀπὸλλυται ἀκόμη οἱ σύγχρονοι τῶν τελευταίων ἐποχῶν, οἱ ἀποτελοῦντες τὰς ζωὰς μαρτυρίας τῶν μεγάλων καὶ ἐνκλειῶν ἐκείνων ἀγῶνων. Σταματῶμεν ἐδῶ ἵνα συγκρίνωμεν πῶς τότε ἐχάριετίσθη μὲ

τὴν εἰλικρινεστέρην συγκίνησιν τὸ σύμβολον τοῦ εὐγενοῦς ἔθνους ἀπερχόμενον τῆς 'Ελληνικῆς ταύτης νήσου καὶ μετὰ πόσου ἀλγεινοῦ συναισθήματος οἱ ἀπόγονοι τῶν τότε βλέπομεν, μετὰ μίαν ἐκαντονταετηρίδα, ἐπανερχόμενον τὸ αὐτὸ σύμβολον, οὐχὶ βεβαίως ἵνα ὑποστείλῃ τῆς Μεγάλης 'Ελληνικῆς Πατρίδος τὴν σημαίαν, ἣν ἔστησαν ἐπὶ τῶν Κερκυραϊκῶν ἐπάλξεων ὁ πατριωτισμὸς καὶ ἡ αὐταπάρνησις τοῦ Κερκυραϊκοῦ Λαοῦ, ἀλλ' ἵνα παραβιάσῃ τὴν ἡσυχίαν καὶ ἵνα ταπεινώσῃ τὴν αὐτοβουλίαν ἣν ὡς Κράτος δικαιούται νὰ ἀξιῶσῃ σεβαστὴν ὁ λαὸς οὗτος.

Ἡ πρὸς τὴν Γαλλίαν φιλία, ἡ πρὸς αὐτὴν ἀφοσίωσις καὶ ἡ ἀνεπηρέαστος ἀγάπη ὑπῆρξαν πάντοτε ἀπὸ τὰ ὠραιότερα κοσμήματα τῆς 'Ελληνικῆς Ψυχῆς. Ὅταν ἀκόμη κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δοκιμασίας ἐκρύπτεν ἡ Ψυχὴ αὐτὴ τὰ συναισθήματά της, ἵνα μὴ παραβιάσῃ ταῦτα τοῦ τυράννου ὁ δεσποτισμὸς, ἀπὸ τὴν Γαλλίαν συνείδησε νὰ ἀκούῃ τοὺς ὠραίους λόγους τῆς ἐγκαρτερήσεως καὶ ἀπὸ τὴν Γαλλίαν ὠπλίζετο μὲ τὴν ἀκατάβλητον δυνάμιν τῆς καρτεροψυχίας.

Σήμερον ἡ Γαλλία, ἡ Γαλλία τῶν μεγάλων φιλελλήνων, ἡ Γαλλία ἡ ὁποία προέταξε τὰ στήθη τῶν τέκνων της ὑπὲρ τῆς 'Ελληνικῆς ἐλευθερίας, ἡ Γαλλία ἣτις ἔχυσεν ὑπὲρ ἡμῶν τὸ αἷμα της καὶ ἣτις ὑπῆρξε πάντοτε ὁ εὐγενὴς παραστάτης τῶν θλιψῶν μας καὶ ὁ εὐγενέστερος συντελεστής τῆς χαρᾶς μας, ἔρχεται νὰ μᾶς καταπατήσῃ, ἔρχεται νὰ παραβιάσῃ τὴν ἐλευθερίαν μας, ἔρχεται νὰ μᾶς πλήξῃ εἰς τὰ εὐγενέστερα τῶν αἰσθημάτων μας.

Καὶ ἔρχεται φυσικῶς ἡ λυπηρὰ σύγκρισις τῆς Γαλλίας τῆς ἀπελθούσης ἐκ Κερκύρας κατὰ τὸ 1814 καὶ τῆς Γαλλίας τῆς ἐπανελθούσης εἰς τὴν νήσον μας κατὰ τὸ 1915. Σύγκρισις ὀδυνηρὰ πλήττουσα εἰς τὰ καιρία τὴν 'Ελληνικὴν Ψυχὴν.

M. B. ΛΑΝΔΟΣ

ΘΕΑΜΑΤΑ

Ὁ φίλος μας ὁ Κάϊζερ
ποῦ δρόμους δὲν βαρζέται
ἀπὸ τὸ ἕνα θέατρον
στὸ ἄλλο ξεπετιέται
καὶ τρέχει ὁ ἀκούραστος
εἰς ἀχανεὶς ἐκτάσεις
μὲ τ' ἀσφυξιογόνα του
νὰ δίρη παραστάσεις!

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ

Ἐλέγαν πῶς ἡ 'Ελλάς
θὰ μείνῃ οὐδετέρα
κί ὁ πόλεμος κηρύττεται
στοὺς φούρους καθε μέρα.
Ἐδῶ τ' ἀπὸ τὴν οὐ Βασίλειον
ἐδῶ καὶ οἱ Βενιζέλοι
νὰ βλέπουνε πῶς μάχεται
ὁ κόσμος γιὰ καρβέλι.

Ἐκ τοῦ «Ζιζανίου»

“ΚΕΡΚΥΡΑΪΚΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ,,

Ἀπὸ τὸ Σεπτέμβρη ἐφέτος ἄρχισε νὰ βγαίνει στὴν Κέρκυρα τὸ φιλολογικὸ περιοδικὸ «Κερκυραϊκὴ Ἀνθολογία». Ἐκδότες του εἶναι «Ἡ συντροφιά τῶν ἐννιά» μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν γνωστὸ στὸ Πανελλήνιο λογογράφου κ. Κων. Θεοτόκη.

Εἶναι ἀλήθεια πὼς ἡ καλλιέργεια τῶν γραμμάτων καὶ τῶν τεχνῶν στὴν Κέρκυρα εἶναι πολὺ παλαιά. Οἱ παλιότερες γενεὲς ἐνθουμῶνται τῇ ζωῇ ποῦ εἶχαν οἱ δημόσιες φιλολογικὲς καὶ καλλιτεχνικὲς συζητήσεις καὶ τὸ πολὺ ἐνδιαφέρον ποῦ γιὰ πολλοὺς ἐκινούσαν στὸν τόπο. Σὲ ἐποχὴ ποῦ στὴν ἄλλη Ἑλλάδα τὸ πνευματικὸ σκοτάδι τοῦ λαοῦ καὶ ἡ ἀμάθεια τῶν λογιωτάτων στὴ θέση τῆς τέχνης ἀνεχόντανε βραβευμένη κακοτεχνία Πανεπιστημιακῶν διαγωνισμῶν, ποῦ ἀπομάκρυνε τὸ γένος καθημερινῶς ἀπὸ τῆ νεοελληνικῆ ζωῇ, γιὰ ἰδανικὸ του τοῦ δειχνε ὑπερσυντέλικους καὶ ἀπαρέμφρατα καὶ τοῦ γεννοῦσε μιμητικὴ προγονοπληξία, στὴν Κέρκυρα ἐζούσε μιὰ ζωντανή, ἀληθινὴ τεχνικὴ ἐπίδοση, ποῦ καλλιεργοῦσε τὸ καλλιτεχνικὸ αἶσθημα τοῦ λαοῦ καὶ ποῦ ἐξάπλωνε τὴν ἐκπολιτιστικὴ τῆς ἐπίδοσης σ' ὅλες τὲς κοινωνικὲς τάξεις. Οἱ παλιότεροι ποῦ ἐζητοῦσαν τότες στὴν Κέρκυρα, ὅλοι θυμῶνται ποιὸς δύο στίχους τοῦ Σολωμοῦ, ποιὸς μιὰ σάτυρα τοῦ Μαρκοῦ καὶ ποιὸς πολὺ περσότερα πράγματα, ποῦ πολλὰς φορὲς δὲν τὰ βρίσκει κανεὶς σὲ σπουδα σμένους νέους τῆς ἐποχῆς μας. Ζούσε τότε ἡ Κερκυραϊκὴ Σχολὴ ποῦ τὴν ἀποτελοῦσαν μαζὺ μὲ τὸν Σολωμὸ οἱ μαθητὲς καὶ φίλοι του Πολυλάς, Μαρκοῦ καὶ ποῦ τοὺς ἀκολούθησαν οἱ Καλοσογούρος, Κογεβίνας, Μαξίλης. Ἡ ποίηση ἢ λυρικὴ καὶ ἢ σατυρικὴ ἰδίως πέρνονταν τὰ θέματά της ἀπὸ τὸν καθημερινὸ βίον κινούσε ἀκέραιο τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ κόσμου, ἢ δημοσιογραφία βασταγμένη σ' ἓνα ὑψηλότερο ἐπίπεδο ἐγενόντανε ὁ φωτισμένος ὁδηγητὴς τῆς κοινῆς γνώμης. Ἐκεῖ ἔκαιε μὲ τὴ σάτυρά του ὁ Χρυστομᾶλλης, ἐπολιτολογοῦσαν ὁ Βράβιλας καὶ ὁ Πολυλάς, ἀνέπτυσσε τὲς κοινωνικὲς του θεωρίαις καὶ ἐμόρφωνε τὴ δημοτικὴ γλῶσσα ὁ Νικόλαος Κονεμένος.

Δυστυχῶς ἡ ἐποχὴ κείνη πέρασε τὰ ἀποτελέσματα ἑνὸς παγκόσμιου οικονομικοῦ συναγωνισμοῦ, ποῦ ἀποτελεῖ τὴν οικονομικὴ βάση τῆς σημερινῆς κοινωνίας, ἦταν γιὰ τὴν Κέρκυρα ὄχι εὐχάριστα. Ἡ οικονομικὴ φτώχεια ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος καὶ ἡ δευτερεύουσα θέση, ποῦ ἔλαβε ἡ Κέρκυρα στὸν Ἑλληνικὸ κόσμον, ποῦ συγκειρωμένους γύρω ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, ἦταν ἀνίκανος ἀκόμα νὰ φωτισθῇ καὶ νὰ φωτίσῃ καὶ τὲς ἐπαρχίας, ἐξάπλωσαν καὶ στὴν Κέρκυρα τὴν ἀδιαφορίαν πρὸς κάθε τι τὸ πνευματικὸ καὶ ἔτσι ἐκαταφέραν «τὴν ποθητὴν Ἑλληνικὴν ὁμοιομορφίαν».

Ἀλλὰ εἰς τοὺς ὑστερινοὺς τούτους χρόνους, ὅταν ἡ Κέρκυρα μαζὺ μὲ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα ἐνοιῶσε τὴ βαρεὴν στασιμότητα, ὅπου τὴν κατεδίκαζε ἡ ὀπισθοδρομικὴ μᾶς νεόβυαλτης κρατούσης τάξεως, οἱ νέοι τῆς Κέρκυρας, οἱ ἀληθινὰ νέοι, νέοι ἀπὸ ψυχὴ καὶ καρδιά, νέοι στὲς ἰδέαις, ἐπρόβαλαν στὸ δημόσιον βίον καὶ κοντὰ στοὺς κοινωνικοὺς ἀγῶνας ποῦ ἀνάλαβαν, ἐπόθησαν νὰ ξανακάμουν πάλιν νὰ ἀναζητήσῃ ἡ τέχνη στὸ νησί μας. Ἐτσι ἐβγήκε ἡ «Κερκυραϊκὴ Ἀνθολογία» μὲ δημοσιεύματα ἀνέκδοτα τῶν παλαιότερων Κερκυραίων λογογράφων, κέντρισμα γιὰ τοὺς νεώτερους καὶ μὲ τὴ συνεργασία τῶν νέων τούτων διαλεχτῶν τοῦ νησιοῦ μας, ποῦ δείχνου, πὼς μποροῦν νὰ κάμουν ἀνάλογα μὲ τοὺς ἀρχιστῆς τῆς Κερκυραϊκῆς μας σχολῆς καὶ μὲ τὴν ὁδηγίαν τοῦ μεγάλου λογογράφου μας κ. Κωνσ. Θεοτόκη.

Τέτοιο τὸ περιοδικὸ τούτο. Μὲ τὴν ὁρμὴ καὶ τὴν ἐπαναστατικὴν τῶν νέων μὲ τὴν ἀξίαν καὶ τὴ δύναμιν τῶν δυνατῶν.

Τὰ 3 πρῶτα φυλλάδια περιέχου ἀνέκδοτα τοῦ Πολυλά, Μαρκοῦ καὶ Μαξίλης, συννέτα τοῦ ποιητοῦ Σπύρου Νικολάου. Πρωτότυπο διήγημα ἀνέκδοτο τοῦ κ. Κωνσ. Θεοτόκη, τὸ προοίμιον τοῦ «De rerum natura» τοῦ Λουκρητίου σὲ δυνατὴ μετάφραση τοῦ ἰδίου, ἄλλες μεταφράσεις καὶ ἓνα πρωτότυπο συννέτα τοῦ μὲ τὴν ἐπιγραφήν 1915. Τὸ β' ἀπὸ τῆς Ἐλευθερωμένης Ἱερουσαλήμ τοῦ Τάστου, ἀνέκδοτη μετάφραση τοῦ Ἰουλίου Τυπάλδου καὶ ἄλλες μεταφράσεις τῶν μεταφραστῶν ἀπὸ τὸν Γκόρκε καὶ Σίλλερ καὶ διάφορες εἰκόνες Κερκυραίων ζωγράφων.

Τὸ περιοδικὸ ἔτσι γένεται ἓνα μνημεῖον τῆς Ἑφτανησιακῆς τέχνης, ἓνα ἐξαιρετικὸ δείγμα τοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἓνα διδάγμα στὴν Ἑλληνικὴ φιλολογία. Μὲ τέτοιο ὕλικον καὶ τέτοια διάθεση τὸ περιοδικὸ προορίζεται νὰ λάβῃ ἐξαιρετικὴν θέσιν στὴ Νεοελληνικὴ φιλολογία. Ἄν μάλιστα ἀποφυγῇ κάποιες ὑποχωρητικότητες καὶ γείνει λαϊκώτερον στὴ διάδοσιν καὶ στὴν τιμὴν θὰ σταθῇ ἀσφαλῶς ἓνας σταθμὸς στὴν κοινωνικὴν ἐξέλιξιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ποῦ ἂν περνᾷ σήμερον μιὰ μεταβατικὴν περίοδον τῆς Ἐθνικῆς ζωῆς του, θὰ βαδίσῃ καὶ αὐτὸς αὔριον τὸ δρόμον τῆς προόδου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ.

Θεωρῶντας τὴ τέχνην ὡς ἓνα σταθερὸ σημάδι καὶ ἓνα μέσον ἀληθινοῦ πολιτισμοῦ, χαίρετίζομε τὸ περιοδικὸν τούτον ὡς ἀρχὴν καλλίτερον κοινωνικοῦ μέλλοντος.

Κέρκυρα, Γενάρης 1916.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΠΥΛΩΝΟΣ ΠΕΡΙΟΥ

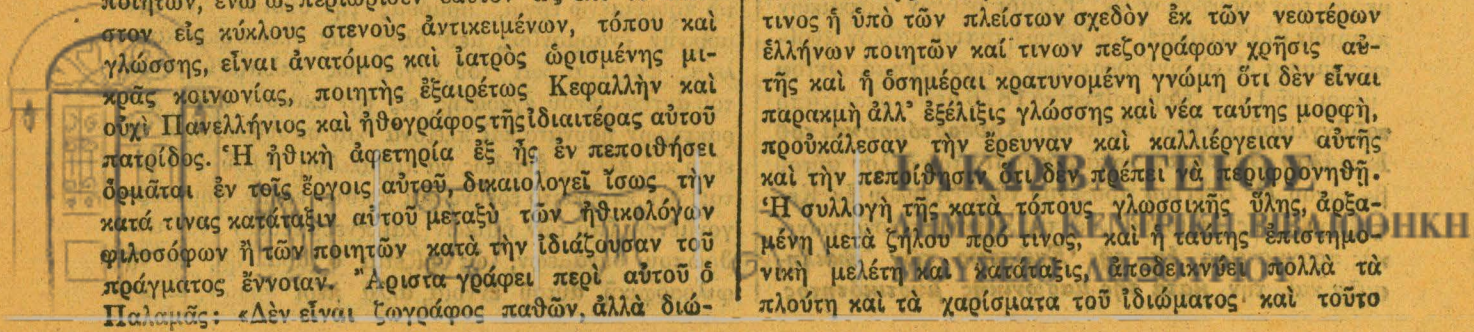
ΥΠΟ ΗΓΙΑ Α. ΤΣΙΤΣΕΛΗ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ

(Συνέχειζ ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἡ περὶ τὸ γράφειν εὐχέρεια ἢ στιχουργικὴ γονιμότης, ἢ εὐφυΐα καὶ τόλμη, ἢ ἱκανὴ μόρφωσις, ὃ ζήλος τοῦ νὰ καταστῇ ὠφέλιμος, ἢ εἰς τὰς ἰδέας αὐτοῦ στερεὰ πεποιθήσις καὶ ἢ πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἀγάπη, τὰ ἐξαιρετικὰ τοῦ βίου αὐτοῦ γεγονότα, ἅτινα ἐπέβαλον αὐτῷ ἄμυναν καὶ ἐπίθεσιν, ἢ ψυχολογικὴ ἔρευνα τῆς κοινωνίας ἐξ ἧς ἤντλει πολλὰ τ' ἀντικείμενα τοῦ ἐλέγχου καὶ τοῦ φόγου, τὸ πολυτέρον καὶ μελετηρόν, τὸ φύσει φιλόνηκον καὶ μὴ ὑποχωρητικὸν καὶ ἢ λατρεία τῶν ἠθικῶν ἐν γένει ἰδεωδῶν, κατέστησαν τὸν *Λασκαράτου* πολυγραφώτατον ἐν τῷ πεζῷ καὶ τῷ ἐπιπέδῳ λόγῳ, ἐνίσχυσαν τὸ φύσει φιλοσκώμιον αὐτοῦ καὶ προῦκάλεσαν τὴν εἰς τὴν σατυρογραφίαν ἐπίδοσιν. Ὡς ποιητῆς, ἔχει πολλὰ τὰ προσόντα. Ἐχει γονιμότητα καὶ δύναμιν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὑψηλῆ φαντασίαν. Τὸ σατυρικὸν ἄλλας εἶνε πάντοτε ἀφθονον. Ὁ στίχος πάντοτε σχεδὸν ὀρεῖ ἀβιάστως. Ἡ μορφὴ καὶ οἰκονομία τῶν μεγάλων ἔργων του εἶνε τεχνικωτάτη. Ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν ἰδεῶν καὶ τῷ ὕφει, δὲν ἐπιδιώκεται πάντοτε ἡ χάρις καὶ ἡ σεμνότης. Εἰς τὰ ἡρωϊκοκωμικὰ καὶ τὰς παρῳδίας κυρίως εἶνε θαυμάσιος. Αἱ ποιήσεις αὐτοῦ, πρωτίστως κινουσι τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἀρέσκουσιν εἰς τοὺς ἐνημέρους τῶν τοπικῶν ζητημάτων καὶ τῶν προσώπων, περὶ ὧν ὁ ποιητῆς ἀσχολεῖται ὡς καὶ εἰς τοὺς κρίνοντας τὰ ἔργα ἐξ ἀνωτέρας περιωπῆς ψυχολογικῆς, ἀλλ' εἰς τοὺς ἐπιζητοῦντας τὴν ἀξίαν μόνον ἐν τῇ γενικότητι τοῦ ἀντικειμένου, ἢ εἰς τὸν ἀρμονικὸν συνδυασμὸν ἰδεῶν καὶ γλώσσης, εἰς τοὺς ἀδαεῖς τῶν γλωσσικῶν τύπων καὶ ἰδιωμάτων ἅτινα ὁ ποιητῆς μεταχειρίζεται, καὶ εἰς τοὺς ἔνεκα ἀντιθέτων πρὸς αὐτὸν κοινωνικῶν καὶ θρησκευτικῶν ἰδεῶν μὴ δυναμένων ἀπαθῶς νὰ κρίνωσι, δὲν προκαλοῦσιν ἐν γένει τὰ ἔργα τοῦ ἀνδρὸς τὸ αὐτὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν ἰδίαν ἐντύπωσιν. Καὶ βεβαίως ἂν ὁ ποιητῆς ἐγενίκευε τὰ ζητήματα ἐτι πλεον, ἂν ἐτρέπετο καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν σάτυρον μετ' ἴσου ζήλου καὶ ἐπεμελεϊτό πως τῶν τῆς γλώσσης, θὰ κατεῖχεν ἴσως θέσιν ἐκ τῶν πρώτων μεταξὺ τῶν μεγάλων τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος ποιητῶν, ἐνῶ ὡς περιώρισεν ἑαυτὸν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς κύκλους στενοὺς ἀντικειμένων, τόπου καὶ γλώσσης, εἶναι ἀνατόμος καὶ ἱατρὸς ὠρισμένης μικρᾶς κοινωνίας, ποιητῆς ἐξαιρέτως Κεφαλλῆν καὶ οὐχὶ Πανελλήνιος καὶ ἠθογράφος τῆς ἰδιαίτηρας αὐτοῦ πατρίδος. Ἡ ἠθικὴ ἀφετηρία ἐξ ἧς ἐν πεποιθῆσει ὁρμάται ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, δικαιολογεῖ ἴσως τὴν κατὰ τινὰς κατὰ τινὰς αἰτῶν μεταξὺ τῶν ἠθικολόγων φιλοσόφων ἢ τῶν ποιητῶν κατὰ τὴν ἰδιάζουσαν τοῦ πράγματός ἐννοίαν. Ἄριστα γράφει περὶ αὐτοῦ ὁ Παλαμάς: «Δὲν εἶναι ἱερογράφος παθῶν, ἀλλὰ διώ-

«κις προλήψεων, δὲν εἶναι δημιουργὸς, εἶναι παρατηρητῆς, δὲν ἀνακαλύπτει τὸ ὄραϊον, ἠθικολογεῖ, δὲν ἀνυψοῦται εἰς κυανοὺς κόσμους ἰδεῶν, πατῶν «στερεὰ τὸ ἔδαφος ἀρέσκειται νὰ κραυγάζῃ δι' ὅσα «λιμνάζοντα νερά, δι' ὅσα βορβορώδη στρώματα συν- «αντῆ εἰς τὸν δρόμον του, εἶναι πολὺ περισσότερον «πολεμιστῆς ἢ ὅσον εἶναι ποιητῆς». Ὁ *Λασκαράτος* ὀρίσας τὴν σάτυρον, ὡς ἠθικὴν ἐγχείρησιν, δύναται νὰ ὀχυρῶται ἀσφαλῶς πρὸ πάσης λεπτότητος ἢ παρεκτροπῆς ὕφους, ἀλλ' οὕτω χαρακτηρίσας τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ποιήσεως, δὲν ἔδωκεν αὐτῷ καὶ τὴν δέουσαν αὐτοτέλειαν, ἐνῶ ἡ ποίησις καὶ συνεπῶς καὶ τὸ σατυρικὸν αὐτῆς εἶδος, ἔχει στοιχεῖον ἀπαραίτητον τὴν ἀθυπαροξίαν καὶ σκοπὸν ὅλως μυστηριώδη καὶ ἐξαιρετικόν. Ὁ ἡμέτερος ποιητῆς ἐν τῷ ὀρισμῷ αὐτοῦ ἐκεῖνον, ἀπέβλεψε μᾶλλον εἰς τὴν ἐξ ὑποκειμένου ἀντίληψιν καὶ ἀφετηρίαν ἢ εἰς τὴν ἐξ ἀντικειμένου. Τοιοῦτος ὁ οὐσιαστικὸς χαρακτῆρ τῶν σατυρικῶν αὐτοῦ ποιήσεων, ἀλλ' ἵνα ἀκριβέστερον διατυπωθῇ οὗτος, δέον νὰ ἐξετασθῇ καὶ τὸ τῶν περὶ γλώσσης ἰδεῶν αὐτοῦ ζήτημα. Θιασώτης πάντοτε τῆς δημῶδους, ἀδιάλλακτος ἐκηρύχθη ἀντίπαλος τοῦ λογιωτατισμοῦ καὶ τῆς καθαρευούσης. Ἐφ' ἱκανὰ ἔτη μόνος σχεδὸν αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ σθεναρότερος τῆς καθωμιλουμένης ὑπέρομαχος καὶ εἰς τῶν ἰδρυτῶν οὕτως εἶπειν τῆς νέας σχολῆς, ὑπὲρ ἧς ἠμύνθη κατὰ μεγάλων ἰδρυτῶν ἀντιπάλων καὶ σοφῶν ἑλληνιστῶν. Εἰ καὶ δὲν εἴμεθα οἱ ἀρμόδιοι νὰ πραγματευθῶμεν τὸ περιμάχητον ζήτημα, οὐδ' ἐπιτρέπουσι τοῦτο ὁ κύριος σκοπὸς καὶ τὰ ὄρια τοῦ ἀνά χειρας ἔργου, οὐχ' ἤτιον, ἐπιτραπητῶ ἡμῖν παρεχβατικῶς νὰ εἰπώμεν, ὅτι τασόμενοι ὑπὲρ τῆς δημῶδους ἐν τῇ λυρικῇ καὶ τῇ σατυρικῇ ποιήσει, δὲν κρίνομεν αὐτὴν ὄργανον κατάλληλον ἐν τῷ ἔπει, τῷ δράματι καὶ τῷ πεζῷ λόγῳ. Ἡ δημῶδης εἶναι βεβαίως πλουσία καὶ ἐκφραστικὴ, ἀλλὰ τὸ κατὰ τόπους ἰδιωματικὸν δὲν ἐξηρευνήθη καὶ δὲν ἐξεκαθαρίσθη ἐτι δεόντως ἵνα μορφωθῇ κοινὴ τις γλώσσα καταληπτὴ πᾶσι τοῖς Ἕλλησι, τυγχάνει δὲ καὶ πτωχὴ εἰς ὄρους ἐπιστημονικοὺς καὶ τεχνικοὺς καὶ πολλὰ διασφίξει λείψανα τοῦ ξενισμοῦ. Εὐτυχῶς ἀπὸ τινος ἢ ὑπὸ τῶν πλείστων σχεδὸν ἐκ τῶν νεωτέρων ἑλλήνων ποιητῶν καὶ τινων πεζογράφων χρήσις αὐτῆς καὶ ἡ ὀσημέραι κρατυνομένη γνώμη ὅτι δὲν εἶναι παρακμὴ ἀλλ' ἐξελίξις γλώσσης καὶ νέα ταύτης μορφῆ, προῦκάλεσαν τὴν ἔρευναν καὶ καλλιέργειαν αὐτῆς καὶ τὴν περὶ τῆς ὅτι δὲν πρέπει νὰ περιφρονηθῇ. Ἡ συλλογὴ τῆς κατὰ τόπους γλωσσικῆς ὕλης, ἀρξαμένη μετὰ ζήλου πρὸ τινος, καὶ ἡ ταύτης ἐπιστημονικὴ μελέτη καὶ κατὰ τινὰς, ἀποδεικνύει πολλὰ τὰ πλοῦτη καὶ τὰ χαρίσματα τοῦ ἰδιώματος καὶ τοῦτο

ὄργανον κατάλληλον τοῦ λόγου καὶ ἂν ὄχι ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς τὸν περὶ λόγον καὶ τὰ σοβαρὰ ἔργα, ἀλλὰ βεβαίως πολλῶ τοῦτο καταλληλότερον εἰς τὰ κυρίως δημώδη εἶδη, τῆς λυρικῆς, ἐλεγειακῆς καὶ σατυρικῆς ποιήσεως, πάντοτε ὅμως, ὡς ἔφημεν, καθαρῶς καὶ διαμορφούμενον ἐπιστημονικῶς. Ἄλλ' ὁ ἡμέτερος **Δασκαράτος** θιασώτης τῆς δημώδους ἐν ὅλοις τοῦ λόγου τοῖς εἶδεσι δὲν εἰργάσθη σινάμα καὶ ὑπὲρ τοῦ ἰδιώματος. Γράψας εἰς τὴν ἐν Κεφαλληνίᾳ λαλουμένην, ἔπραξεν ἅκων τοῦναντίον, ἐκχυδαίσας ἐν πολλοῖς ταύτην καὶ μάλιστα εἰς τὰ τελευταῖα αὐτοῦ ἔργα. Ἀναμίξας ἀρχαίους μετὰ χυδαῖσμάων καὶ ξενισμῶν, πλάσας τύπους καὶ καταλήξεις καὶ λέξεις ἀγνώστους τῷ λαῷ μὴ ἀκολουθήσας ἐπιστημονικῶς κανόνας εἰς τὴν διάπλασιν τῶν λέξεων καὶ τοῦ ὕφους, παρεμόρφωσεν ἐν πολλοῖς τὸ τοπικὸν ἰδίωμα. Ὁ ἀγὼς ἄλλως εἰ μὴ βαθὺς γνώστης τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς, ὡς ἐκ πεποιθήσεως καὶ ἐκ προκαταλήψεως ἀντίπαλος τῆς καθαρηνούσης καὶ τῆς δημώδους θεοῦ ἔραστῆς, δὲν ἦτο βεβαίως ὁ κατάλληλος ν' ἀναλάβῃ ἔργον διαμορφωτοῦ γλώσσης. Καὶ ὅμως ἔγραψε μετὰ δυνάμεως ἱκανῆς πολλὰς τὴν δημώδη, τοῦτο ὅμως ἀποδοτέον εἰς τὴν ἰδιάζουσαν αὐτῷ τέχνην τῆς τῶν ἰδεῶν ἐκθέσεως, εἰς τὴν εὐφυΐαν αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν πιστὴν καὶ φυσικὴν ἀποτύπωσιν τῶν ἀντικειμένων μᾶλλον καὶ οὐχὶ εἰς τὸ λεκτικόν, ὅπερ ἀνακριβῶς ὁ Παλαμᾶς ἐνόμισε Κεφαλληνικὸν ἰδίωμα χαρακτηρίσας τοῦτο, ὑπόδειγμα λαβὼν μόνον τὸν **Δασκαράτιον**, ὡς ὅλος ἰδιωματικὸν καὶ ἀκαθάριστον τυπικῶς, συντακτικῶς, φρασεολογικῶς καὶ ἄνευ τινος λυρικοῦ καλλωπίσματος τῆς γλώσσης, ἐνῶ τοῦναντίον τὴν χρῆσιν τοιοῦτου ἰδιώματος περιέργως κρίνει ὡς τὸ θεῖον καὶ ζωογόνον στοιχεῖον τοῦ ποιητοῦ ἡμῶν ὅστις ἄνευ ἐκείνου, λέγει, εἶναι ὕλη ἀμορφος καὶ ἀδρανῆς! οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὅτι παρὰ τῷ **Δασκαράτῳ** τελειῶς ἀρμόζονται μορφή καὶ οὐσία, ἐνῶ τὴν μὲν γλώσσαν καὶ τὴν μορφήν ἐταπεινώσεν, ὡς ἐροῦν, τόσον, ὅσον ἔζηρε κατὰ τὰ πλείστα τὴν οὐσίαν. Ἐντικείμενα ὅμως ἅτινα ὁ ποιητὴς διεπραγματεύθη καὶ ὁ σκοπὸς τῶν ἔργων του τῶν τε περὶ λόγον καὶ τῶν ἐπιμέτρων, ἀπῆλθον τὴν χρῆσιν τῆς δημώδους, ἀλλὰ ἀληθοῦς Κεφαλληνικῆς ἢ ἐκκαθαρισμένης δεόντως κοινῆς ἐν Ἑλλάδι. Ἄν ὁ ποιητὴς ἐκαλλέργει οὕτω τὴν γλώσσαν ὡς ὁ Βαλαωρίτης, ὁ I. Τυπάλδος καὶ ὁ Μαρκουῆς θὰ συνέτεινε καὶ εἰς τὴν γενικὴν διαμόρφωσιν τῆς νεοελληνικῆς καὶ θὰ κατελάμβανε μείζονα καὶ σπουδαιότερα θέσιν ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἑλληνικῇ φιλολογίᾳ, ἐνῶ τοῦναντίον, ὡς ἔγραψε, τὸ μὲν ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς γλώσσης, τὸ δὲ διὰ τ' ἀντικείμενα, ὡς προσέφημεν, κατατάσσεται μὲν μετὰ τῶν κορυφαίων ἐν Ἑλλάδι ὀλίγων σατυρικῶν ποιητῶν, ἀλλ' ἐπικρατεῖ παρ' αὐτῷ ἢ τοπικῇ μᾶλλον κυρίως σημασίᾳ. Μετὰ τὴν ἐκδοσιν τῶν **Συχοῦργημάτων** τοῦ μέγιστου τοῦ 1886, δημοσιεύσεται 1876 μεταφράσεις ἀπὸ τοῦ ἀγγλικῶν βίῳ **Ἰωάννου Χρυσόστομου καὶ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου** κατὰ σύστασιν τοῦ φίλου αὐτοῦ βαρῶν **D' Everton** προσέβου τότε Ἄγγλου ἐν Κεφαλληνίᾳ, εἰς περιόδον δὲ τὰς θεσηκενικοκοινωνικὰς πραγματείας ἐπὶ τῆς **Ἐνώσεως τῶν Ἑκκλησιῶν** καὶ τὴν κατὰ τῆς **μασωνικῆς μυστικότητος**.

Ἄλλὰ τὸ ἐξοχώτερον τῶν ἔργων τοῦ ἡμετέρου συμπολίτου εἶναι τὸ περὶ **χαρακτήρων**, ὑπὸ τὸν τίτλον **Ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος**, δημοσιευθὲν ἐν Κεφαλληνίᾳ τὸ 1886 ἐκ σελ. 222 εἰς 4ον. Καὶ ἐν τούτῳ δὲν ἀπομακρύνεται ὁ συγγραφεὺς τοῦ σατυρικοῦ χαρακτήρος καὶ τοῦ τοπικοῦ κύκλου. Δὲν ἔγραψε χαρακτηριστικῶς γενικῶς, διότι εὗρεν ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ αὐτοῦ πατριδι πρότυπα, ἐπόμενός πως τοιοῦτοιόπως τῷ Θεοφράστῳ σὺν ὄντι ὑπ' ὄψει τοῦ Ἀθηναίου ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ τῷ Λαβρουγῆ, ὡς ἀντικείμενα λαβόντι πρόσωπα τῶν ἐπ' αὐτοῦ καὶ πρὸ αὐτοῦ χρόνων. Ἐν τῷ περὶ οὗ ὁ λόγος ὅμως ἔργῳ ὁ ποιητὴς ὑπερισχέει τοῦ φιλοσόφου. Οἱ χαρακτηρισμοὶ αὐτοῦ εἶναι μᾶλλον σάτυροι περὶ μετὰ ἠθικοῦ ἐπιλόγου, ἢ ψυχολογήματα κατὰ φιλοσοφικὴν ἀκριβείαν. Ὁ συγγραφεὺς ἀγόμενος πάντοτε ὑπὸ τῆς ἰδέας νὰ καθιστᾷ εὐληπτα καὶ τοῖς πᾶσι σχεδὸν εὐπρόσιτα τὰ φιλοπονήματα αὐτοῦ, ἀπέφυγε τὴν στρουφιότητα τῶν ὕφους καὶ τὸ πολὺπλοκον καὶ συνεπτυγμένον τῶν ἰδεῶν καὶ προσέδοκε χάριν καὶ ἐπαγωγὸν ἐν τῇ ἐκθέσει. Μελετήσας καλῶς τὴν κοινωνίαν τῆς Κεφαλληνίας, παρέσχε, πλὴν τοῦ ἠθικοῦ σκοποῦ ὃν ἐπεδίωξε καὶ οὐκ ἀδιάφορον συμβολὴν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς νήσου ἠθικοκοινωνικῶς ἐξεταζομένης ἐπὶ τῶν χρόνων αὐτοῦ. Εἰς διακοσίους καὶ δέκα ἀριθμοῦνται οἱ ἐπ' αὐτοῦ γραφέντες χαρακτήρες, ἐν τῇ βραχυλογίᾳ ὡς οἷον τε ἀκριβοῦς, ἀκριβῆ ἀπεικονίσματα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὑποκειμένων συγχρόνων αὐτῷ, ἢ διὰ τῆς παραδόσεως γνωστῶν, εἰ καὶ ὁ συγγραφεὺς παραδόξως λέγει πού, ὅτι δὲν ἔχει πρότυπα, πρόσωπα τοῦ τύπου. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ ὅλου ἔργου ἐκφράζεται μετριοφρονῶς καὶ μετ' ἐνδοιασμοῦ, ταῦτα ὅμως ἔγραψεν, ἅμα τῆς συγγραφῆς ἀρξάμενος τὸ 1879 καὶ μὴ ἔχων ὑπ' ὄψει τὸ ὅλον ἔργον. **«Facevo, λέγει, molto presto ascrivere ognuno di essi, e per lo più senza aver modelli viventi sotto gli occhi, e causa della troppo circoscritta società nostra: e però non ho molta fede in quel mio lavoro e non lo credo molto commendevole»**. Τὸ ἔργον διακινεῖ πανταχοῦ ἢ ἀγαθὴ τοῦ συγγραφέως πρόβλεψις πρὸς στηλίτευσιν τοῦ κακοῦ καὶ ἀνύψωσιν τῆς ἀρετῆς. Εἰς τινὰς χαρακτήρας οἷοι ὁ **Καινοτόμος**, ὁ **Ομογενειάρχης**, ὁ **Φιλόνομος**, ἢ **Συχοῦργικὴ εὐδαιμονία**, ὁ συγγραφεὺς ὑποφαίνεται ὡς τὸ ἰδεῶδες πρότυπον πρὸς ὃ ὡς εἰς ὅρον συγκρίσεως ἀπέβλεπεν. Οἱ πλείστοι εἶναι ἀριστοτελεῖα ἀκριβείας, ἀξείας παρατηρητικότητος περιγραφῆς θάρρους καὶ χαριτολογίας, εἰς τινὰς ὅμως ἄλλους δὲν κρύπτεται ποῖα τις προσωπικὴ ἀφορμὴ κατὰ γνωστῶν αὐτῷ ἐχθρῶν ἢ ἀντιθέτων οὗς διακωμῶδει. Ἄλλ' ἐνῶ ὁμολογουμένως ἐν τῷ προκειμένῳ ἔργῳ, ἀρμόσας τὴν οὐσίαν καὶ τὴν μορφήν ἑναρμονίως, μετ' ὅλας τὰς γλωσσικὰς ἀτελείας, φαίνεται καὶ τοῦ λόγου πῶς καλλιτέχνης καὶ τοῦ ἀντικειμένου ἐγκρατῆς, εἰς τὴν ἐκθεσὴν τινῶν χαρακτηριστικῶν ἠδύνατο καὶ πλείονα καὶ σπουδαιότερα νὰ εἴπῃ καὶ ἄλλους ἐντελῶς νὰ παραλείψῃ, ἀφοῦ ἐν τούτοις δὲν ἐπρόκειτο ἔσθιν καὶ κρίσις ἔσθιν ἡμιουργουμένων ὑπὸ τῶν ἠθικῶν καὶ πνευματικῶν τοῦ ἀνθρώπου δυνάμεων, ὡς δοκεῖται δι' ἁρμονίαν τῆς φιλοσοφικῆς αὐτοῦ ἐγγυῆς, ἀλλὰ περὶ γάμων, ἔσεων

ΒΟΛΟΝΙΟΝ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΕΠΙΤΑΝΗΣΙΑΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΔΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ
Έτησίαι . . . Δρ. 4.—	Έτησίαι . . . Φρ. 8.—
Έξάμηνος . . . " 2.—	Έξάμηνος . . . " 4.—

ΤΟ ΦΥΛΛΟΝ ΛΕΠΤΑ 10

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΕΚΤΟΡ Χ. ΔΟΒΕΡΑΘ

φυσικών, επιτήτων προσόντων, επαγγελματιών και εκδόνων, οίτοι ο Τρελλός, ο Μογομανής, ο Περιποιητικός, ή Υπηρέτρια κλ. εί και ταυτα δέν είναι εστειρημένα αληθειών και κοινωνικής σημασίας, παρά τινες έν είκοσιν ή χαρακτήσει διατυλουμένας ιδέας και σκέψεις μή κυρουμένας υπό της Ιστορίας και αντικειμένας είς τός εθνικάς παραδόσεις και ελπίδας. Από της εκδόσεως των χαρακτήρων τα όλίγα δημοσιευθέν.α έργα του ποιητού, δέν έχουν τήν αξίαν των προτέρων και ή εμπνευσις και τό αίσθημα φαίνονται πλέον ελατιούμενα. Τελευταίαί αναλαμπαί του δύοντος πλέον άστέρες του άνδρός είναι κυρίως τά ποιήματα: *Είς τόν όγδοημοστόν μου* (1891—1892). *Μετά τόν όγδοημοστόν μου και Διά τόν Πεντημοστόν του γάμου μου*, (1896), έν οίς ό γηραιός ποιητής δέν φαίνεται πλέον ό ζωηρός και χαριτολόγος σκόπτης εκείνος, αλλά λυρωδός φιλοσοφών επί του γάμου και του θανάτου. Στερός τό φρόνημα και αξιοπρεπής, ήρηθή δικαίως, να υποβάλη λίβελλον όμολογίας πίστεις, καθ' ή άπήτησεν ή Έρα. Σύνοδος της Ελλάδος, προς ήν άγνοία εκείνου, εισήγαγε τό ζήτημα της άρσεως του ποτέ επιβληθέντος επιτίμιου και της αποκαταστάσεως αυτου, ό άείμνηστος αρχιεπίσκοπος Κεφαλληνίας Γεράσιμος, όστις έτρεφε πολλήν προς τόν Δασκαράτον εκτίμησιν και δέν ένόμιζε δικαίως επιβληθείσαν αυτω την ποιήν εκείνην. Ωριμώτερα σκέψις όμως έπεισε την Σύνοδον ίνα άρη και άνευ της όμολογίας τό επιτίμιον, κατά τό 1900, ούτω δέ ό έρίτιμος συμπολίτης θανών έν Αργουστολίω τή 23 Ιουλίου 1901, εκηδεύθη εκκλησιαστικώς. Ο πολυγραφώτατος συγγραφεύς κατέλιπε και τά εξής ανέκδοτα έργα: α) *Η Κόλασις του Δάντε, ή Ποιητική τέχνη του Voileau* και ποιήσεις τινές του Hugo, μεταφράσεις περι όν έγγραψαμεν άνωτέρω· β) *Μύθοι και χαρακτήρες έμμέτρως*· γ) *Τραγωδία: Η πτώσις της Τρωάδος*· δ) *Η άδικη κατάρα ή ό άφορισμός μου*, κατά τό λέγειν του ποιητού, έν των καλλιτέρων του έργων· ε) *Τέχνη του δημογορειν και συγγράφειν*. Περι τούτου λέγει ό συγγραφεύς: *«E quello uno dei miei lavori che più amo ed apprezzo»*, άνεγνώσθη δ' έν συνεδρία του Φιλολογικού συλλόγου Παργασού ού ήτο μέλος επί-

τιμον επαινεθέν λίαν: στ) *Δοκίμιον ποιητικής τέχνης*· ζ) *Θρησκεία: Ηθικοκοινωνικοθεολογική πραγματεία*· η) *Ηδη έδιμα και δοξασία της Κεφαλονιάς*, διηρημένου του έργου είς πολλά κεφάλαια υπό παραδόξους τίλους. Τούτων τινά εδημοσιεύθησαν είς τās εφημερίδας της Κεφαλληνίας. Περι του έργου τούτου ό συγγραφεύς λέγει: *«Questo pure e ho fatto con molto piacere, e peró spero che riuscirá grato a leggere ed utile a valersene e profittarne. Alcuni di quei racconti mi piacciono molto e sono contento di averli scritti»*· θ) *Συλλογή γνωμικών*. Τούτων αντίγραφον έδώρησεν είς τόν έν Αθήναις Σύλλογον Βύρωνα, ού έτύγχανεν επίτιμον μέλος· ι) *Συλλογή άσέμων νεανικών στιχουργημάτων*· ια) *Τρεις συλλογαί ποιήσεων* όν τινες εδημοσιεύθησαν έν εφημερίσι και περιοδικοίς. Έν μιã τούτων και τά μακρά ποιήματα *Κολιασιάς* και *Μετά την Κολιασιάδα*, ήρωα έχοντα τόν αρχιερέα Κορινθίας Σωκράτην Κολιάτσον, επ' άφορητή της τούτου ύποψηφιότητος και των κατ' αυτήν και μετ' αυτήν ως μητροπολίτου Αθηνών και χάριν του Γερμανού Καλλιγá όν λίαν έσεβεν ό ποιητής και εθεώρει άξιον του χηρεύοντος θρόνου· ιβ) *Τά Μυστήρια της Κεφαλονιάς* (1882—1883) άνατεθεωρημένα προς δευτέραν έκδοσιν. Τούτων κεφάλαιά τινά εδημοσιεύθησαν έν τή *Εφημερίδι Αργουστολίου* τό 1902· ιγ) *Στιχουργική* επηξημένη προς δευτέραν έκδοσιν· ιδ) *Μετατύμβιον*. Τούτου μέρος εδημοσιεύθη και ιε) *Cenni biografici* ήτοι *Αυτοβιογραφία*, έργον μακρόν πλήρες λεπτομεριών του βίου του άνδρός και της συγχρόνου αυτω κοινωνίας, καλλίστη συμβολή είς την Ιστορίαν της νήσου μετά φιλαληθείας, άπαθείας και χάριτος γεγραμμένον.

ΤΕΛΟΣ

Τό «Ιόνιον» επιφυλάσσεται είς τό προσεχές του φύλλον να γράψη λέξεις προσηκοούσας είς τόν Γεώργιον Θεοτόκην. Σήμερον όμως άφείλει και τουτο να καταθέση την εκδήλωσιν της ευλαβείας του είς τόν Κερκυραϊκόν τάφον όστις περιέκλεισε μιαν Κερκυραϊκήν δόξαν.

Ο Θεός Ζηλειάρης

Όπου γρουσούλης, στρεψοκάρδης, δήμιος, εκεί μοιράζει ό Πλάστης τ' αγαθά του· κι' όπου καλός, ψευχοποζάρης, τίμιος, πείρα, δαρμός, άρρώστια, σλφορύ του! Κι' ένω τραβά τά πάθη σου, Χριστέ μου, βογγά και λέει: «Ευχαριστώ σε, Θεέ μου!»

Τι άλλο κάρεις να πη' ε'έ τέτοια κρίσι· παρά πώς έχει ό Θεός φόβο κρυφόνε και τούε καλός άρνιέται να πλουτίση μή βγά' ή γη στρατεύματα Θεάρε, Συμπάθειο Θεέ, μά μ' έχεις διαχοιάρση και 'σ τό θυμό μου σ' έκραξα Ζηλειάρη.

ΚΟΒΑΡΕΙΟΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ
† Ι. Γ. ΤΣΑΚΑΣΙΑΝΟΣ

Χαρούμενη όμορφιά.

Καθώς εδιάβαιρες άργά με τόση σοβαρότη
 Αταίριαστη στην εύχαρη και δροσερή σου ρεϊότη,
 Μου φάρηκε σά ρ' άποφάσεις τόν κόσμο ρ' άρηθείς
 Και σέ κρύο κελλί μοναστηριοῦ πᾶς τὰ κλειστεις.
 Άθελα είπα μέσα μου για μιὰ στιγμή
 Τι κρίμα! τὰ χαβῆ τέτοιο ώραίο κορμί!

Με μιὰ ματιά σου πείστηκα πῶς είχα πάρει λάθος
 'Ο τοῦς μου ἔχει σκοτισθεῖ. . . . ἀπό τὸ πάθος.

Στην ἴδια.

Τὸν ἀνήφορο ἀνεβαίνει,
 Τὸν διαβάτες ξετρελλαίνει,
 Μὲ ρωτοῦν ποῖ εἶναι κείνη
 Ποῦ με τὴν όμορφιά της
 Καί τὴν πορηγὴ ματιά της
 Τόση ἐντόπιση ἀφίνει;
 Δὲν ἤξέρω ἀπαρτᾶω.
 Ἄχ! πολὺ σὲ ἀγαπᾶω
 Μὰ εὐὸ σκληρὴ με τυραγᾶς
 Στὴ κόλαση θὲ νὰ πᾶς.

Κτόδουλος.

Χλωμάδα.

Χλωμὴ ὡσὰν ἐσὲ δὲ γνώρισα ἄλλη,
 Γι' αὐτὸ ἡ ἀγάπη μου εἶναι μεγάλη.
 Τὴν κρόβω μέσα μου βαθεῖα
 Μούχει πληγώσει τὰ σωθικά.
 Θὰ μπορούσες σὺ νὰ με γιατρέψεις
 Ἄρ' ἤθελες μόνο με πιστέψεις.

Μπίρος.

Τι είπα.

Ὅσους φοραῖς μου ἔτυχε
 νὰ ἰδῶ καί γῶ ἀφρισμένα
 τὰ κύματα νὰ σκάζουνε
 τὰ ρώτησα για σένα.
 Κ' είπα σὲ κειὰ τὰ κύματα
 τ' ἀφράτα νὰ μοῦ πᾶνε
 ἂν τὰ χιενάτα κάλλη σου
 ἔτυχε . . . νὰ τὰ ἰδοῦνε.
 Καί κειὰ μ' ἀποκρυθῆκανε
 πῶς σ' ἔρημο ἀπρογιάλι
 μιὰ μέρα σ' εἶδαν κ' ἔλουζες
 τὰ κάτασπρά σου κάλλη
 καί πῶς ἔσταματήσανε
 κι' ἐκείνα στὴ θωρίχ σου
 καί τὸν ἀφρὸ τοῦς θέρμανε
 ἡ φλογερὴ ματιά σου.

Κ' είπα καί γῶ . . . ἂν στὸ νερὸ
 ποῦ ἡ κάθε φλόγα σβένει
 ἀντὶ ἡ ματιά σου νὰ σβυσθῇ
 τὴ θάλασσα θερμαίνει,
 πῶς θὰ σβυσθῇ στὰ σπλάγγνα μου,
 ἡ θέρμη τῆς καρδιάς σου
 ἀφοῦ ἀνάφτει τὸ νερὸ
 ἡ φλόγα τῆς ματιᾶς σου;!!

Ζάκυνθος.

ΑΓΓ. ΣΑΛΟΓΤΗΣ

Ζακυθινὸς - Σπουργίτης.

Γεῖα καί τὸ μεροδουλί μου, τραγούδια τ' ἀγγελοῦ μου,
 καί φούχτα ἀφ' τὸ χρυσόχωμα τοῦ ζηλευτοῦ νηιοῦ μου.
 Ὅσο ἔχω ἐγὼ τὸν Ζάκυνθος τὰ πῆλινα κανάτια,
 δὲν ἔχω πλούτη κι' ἀρχοντίαις, καί δάξαις καί παλάτια.
 Κι' ἐμπρὸς ἔς τοὺς Κήπους, ἔς τῆς Βασιῆς, ἔς τ' Ἀργάσι,
 ἔς τὸ Κρουονέρι,
 «φασούλια» Λόντρεις, Νάπολεις, Παρίσις κι' ἄλλα μέρη.
 Ποῦ ἄλλου θὰ ἰδῶ Βουνα, Σκοπὸ, Ὑψώματα Ἀκρωτήρι,
 γαρδοῦμ, Ἀναληψιάτικη κι' Ἄϊ Λύσιου πανηγύρι;
 Ποῦ ἄλλου θαῦρῶ τόση ὡμορφιά, τόσ' ἄστρα καί λουλούδια,
 τόσαις καμπάναις καί χαρῆς κι' ἐρωτικὰ τραγούδια;
 Ποιὲς πάτησε τὸ χῶμά σου, χρυσὸ μου μεσκονῆσι,
 κι' ἔφυγε δίχως στεναγμὸ καί δίχως νὰ δακρῶσῃ;
 Ἐστράτα—μαρίνα, Πόχαλη, Ἄμμῆ, Πλατύφορέ μου,
 με τὰ γιδάκια τῆς αὐγῆς, ποῦ θὰ σᾶς ἔρω ποτέ μου;
 Δὲ σ' ἀπαρνοῦμ' ἐν ὄσῳ ζῶ, γλυκὸ μου μαντολάτο;
 κρασάκι νεῖο, ραδικίο μου, παστέλι μυρωδάτο!
 Ποῖο πρῶτο νὰ σεῦ θυμηθῶ, γλυκειά μου Ζακυθούλα,
 δίχως λαχτάρα καί καὶμὲ καί χτύπο ἔς τὴν καρδούλα;
 Μυχτούλαις μου ἀστρόφωτισταίς καί μοσκοβολιαιμέναίς,
 ἔτσι προβαίνετε κι' ἄλλου γλυκειαίς κι' ἐρωτευμέναίς;
 Ποῦ ἄλλου, ὦμῆ, θὰ με ζυπνᾶς, κιτᾶρα ἀρμονικιά μου,
 ν' ἀκούω τὰ πάθη τοῦ ἐραστοῦ καί νὰ χτυπᾷ ἡ καρδιά μου;
 Ποῦ βγαίνει ἔτσι γλυκὴ δροσὴ κι' εὐωδιασμέν' ἡ αὐγούλα,
 πάντα ἔχεις ἀνοιξὶ γλυκειά, χρυσὴ μου Ζακυθούλα!
 Τῆς Κυριακῆς τὸ ζῦπνημα με λυάνει, με ζουρλαίνει,
 ν' ἀκούω «γιοῦλάκια ἄλυπλαθα» κι' ὁ Ἅγιος νὰ σημαίνει.
 Καί ἄν περάσουν τὰ νερά κι' εἴθῃ τὸ καλοκαίρι:
 Τὰ «διπλοτζεζανταμίνια» μου ν' ἀκούω ἔς ἄρα τὰ μέρη.
 Λαμπρογιουτομεσήμερο δι' ἀδύσαις ἀφ' τὴν καρδιά μου,
 πῶχω «ντιν—ντιν» γιδούλωνς τερπνὸ ναυορίσμά μου!
 Ποῦ ἀγραγκινάραις θὲ ναῦρῶ, φρισσοριμαναδούλαις,
 σαλίγκαις, καπαρόμηλα καί φρέσκαις μαριδούλαις;
 Καρναβαλάκι μ' ὡμορφο καί παλυαγπημένο,
 ἔτσι γλυκὸ ποῦ θὰ σ' εὐρᾶ ζουρλὸ καί ἀνθητρυμένο;
 Καί ποῦ θ' ἀκούσουν τὸ στερεὸν τ' ἀπόγίωμα τ' αὐτιά μου
 τὸ λυπηρὸ καμπάνισμα ἀφ' τῆς Μερτιώτισσά μου;
 Ποῦ θὲ νὰ κέμω «κούλουμα» μ' ἔληαις καί κουνουπίδια,
 με σκόρδα μ' αὐγοτάραχα, ἔταπόδια καί κρεμμύδια;
 Ψαρσίματα, «χαιροτσιμούς» ποῦ θὲ ναῦρῶ ἔς τὰ ξένα;
 Ποῦ «δὺδ ἡ ἀσπράις τὰ φτάζουμα» καί ποῦ κουκιά ὕψημένα;
 Ἄγιοπαντήτικο «βαγι» με τοὺς μακρῶους σου κλώνους,
 ποῦ θὰ σὲ ἰδῶ νὰ κρεμαστῆς νὰ πῶ «σὲ πολλοὺς χρόνους;»
 Ποῦ ἄλλου σὲ κόβουν με χαρᾶς, με συμπάρα καί με οὔρα,
 χριστοπαραμονιάτικη τοῦ τόπου μου «Κουλούρα»;
 Ποῦ ἄλλου Μεγάλο—Σάββατο «κομμάτι» θὰ γροικῆσω,
 με τὸ «κλειδί» ἔς τὸ στόμα μου τὴ «βίκα» νὰ τσακίσω;
 Ποῦ «ἀντέτια» ποῦ «Βλαχέρνα» ἔς ξέναίς πολιτείαις;
 Ποῦ ἀλιάδαις, σκορδοστούμπια μου κι' Ἄϊ—Δάζαρου φωτίαις;
 Ἀρμονικὰ μου «νιάκαρα» καί μελωμένα «σῦκα»,
 τυράκι ἴτοπιο, πρέντζα μου καί «πῆλινη μου βίκα»,
 μουρλο—Σαράντη, Ἀγγελικὴ, «βασιλία» με «βοηθεία σου»,
 «κανόν» μου, θεατράκι μου με τὰ «ρεντίκολα σου»,
 δὲ σᾶς μυριονόστιμα! ἄχ, πῶς νὰ σᾶς ἀφήσω! . . .
 Ὅχι, με σᾶς ποῦ βρέθηκα «Σπουργίτης» θὰ φορῆσω!

ΙΛΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΜΟΥΣΕΙΟ ΠΑΡΕΛΛΗΛΟΥ